

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ '21

Τα προσωπικά αντικείμενα των αγωνιστών της Επανάστασης

Αφηγούνται με τον δικό τους τρόπο την Ιστορία σε μια «εγκυκλοπαίδεια» με περισσότερες από 600 σελίδες σε μια ειδική επετειακή έκθεση

ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Τι μπορεί να έκρυβε στις θήκες του το κόκκινο δερμάτινο πορτοφόλι του Αδαμάντιου Κοραή; Επαιξε ο Παλαιών Πατρών Γερμανός με το κομπολόι του για να χαλαρώσει ή να συγκεντρωθεί όταν ερχόταν σε ευθεία αντιπαράθεση με τον παλιό του συμμαθητή, στη φημισμένη Σχολή της Δημητσάνας, Γεώργιο Δικαίο, τον γνωστό σε όλους Παπαφλέσσα; Και ποια ιδιαίτερότητα είχε ο ταμπούρας του Μακρυγιάννη, συνοδεία του οποίου τραγουδούσε ο στρατηγός στα γλέντια των αγωνιστών; Αντικείμενα χρηστικά, καθημερινά και απολύτως προσωπικά που λειτουργούν ως απτά ίχνη της Ιστορίας. Την εικονογραφούν και τη μετατρέπουν σε ένα ελκυστικό αφήγημα, καθώς πλέον οι πρωταγωνιστές της δεν είναι μόνο ονόματα συνδεδεμένα με ηρωικές μάχες, σημαντικές ημερομηνίες και πολιτικές αποφάσεις, αλλά άνθρωποι που έζησαν τη δική τους καθημερινότητα παράλληλα με τη δράση τους κατά τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα. Κι είναι αυτά τα αντικείμενα – συνολικά 607 λήμματα κειμηλίων και αρχειακού υλικού – που κατάφεραν να χωρέσουν σε 623 σελίδες και να αφηγηθούν από την προετοιμασία και τα χρόνια της Επανάστασης του '21 έως και τη δημιουργία του ελληνικού κράτους σε μια ογκώδη, καλαίσθητη και απολύτως κατατοπιστική «εγκυκλοπαίδεια» υπό τον τίτλο «ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ '21», τη γενική επιμέλεια της οποίας είχαν η γενική επιμελήτρια συλλογών του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου Νατάσα Καστρίτη και η επιμελήτρια αρχείου ιστορικών εγγράφων της Ιστορικής και Εθνολογικής

Εταιρείας της Ελλάδος Ρεγγίνα Κατσιμάρδου, εκπροσωπώντας τους φορείς που είναι και οι εκδότες. Πρόκειται για τον επετειακό τόμο που σχεδίασε ο Δημήτρης Παπάζογλου και συνοδεύει το ομότιτλο πρόγραμμα για τα 200 χρόνια από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 με πλήρως τεκμηριωμένο υλικό από τις συλλογές του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου, το οποίο παρουσιάζεται τόσο στην κεντρική έκθεση, στο μέγαρο της Παλαιάς Βουλής, όσο και τις περιφερειακές εκθέσεις του από την Αλεξανδρούπολη έως τα Χανιά, στο πλαίσιο της «Πρωτοβουλίας 1821-2021». Τα εισαγωγικά κείμενα των ενοτήτων υπογράφονται από έγκριτους επιστήμονες και πανεπιστημιακούς δασκάλους, όπως οι Θάνος Βερέμης, Χαρίκλεια Δημακοπούλου, Μαρία Ευθυμίου, Άννα Καρακατσούλη, Ολγα Κατσιαρδή, Γιάννης Κόκκωνας, Παρασκευάς Κονόρτας, Χριστίνα Κουλούρη, Ιωάννης Μαζαράκης-Αινιάν, Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Τζελίνα Χαρλαύτη και τα επιμέρους κείμενα και η τεκμηρίωση από τους επιμελητές του ΕΙΜ. Πρόκειται για έκδοση που με το περιεχόμενό της θα προκαλέσει τον αναγνώστη να επισκεφθεί τις εκθέσεις, αλλά και τον επισκέπτη να επιστρέψει μέσα από τις σελίδες σε ανύποπτο χρόνο πολλές φορές στην έκθεση και να εντοπίσει αθέατες, καθημερινές στιγμές της Ιστορίας που έπαιξαν τον δικό τους ρόλο στην εξέλιξη των γεγονότων. Ξεχωρίσαμε μερικά από τα λήμματα του καταλόγου, που κυκλοφόρησε προ ημερών, και τα παρουσιάζουμε ενδεικτικά.

Το δαχτυλίδι του Καποδίστρια

Το μονόγραμμα του Ιωάννη Καποδίστρια περιβαλλόμενο από έναν ουροβόρο όφι (ένα φίδι που τρώει την ουρά του), γραμμώσεις και φυτικά μοτίβα απεικονίζονται πάνω στο δαχτυλίδι που ο πρώτος κυβερνήτης της Ελλάδας δώρισε στον έμπορο από την Ηπειρο Ιωάννη Δόμπολη. Ο Δόμπολης δραστηριοποιούνταν στη Ρωσία, είχε διατελέσει υπουργός Οικονομικών στην κυβέρνηση Καποδίστρια και υπήρξε μέγας ευεργέτης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου.

Η σημαία του Κανάρη

Στον Κωνσταντίνο Κανάρη ανήκε η Βαμβακερή κυανόλευκη ναυτική πολεμική σημαία διαστάσεων 1,28 x 2,7 μ. Ο συγκεκριμένος τύπος σημαίας καθιερώθηκε από την Α' Εθνοσυνέλευση, όπως και η σημαία των δυνάμεων Ξηράς. Το σχέδιο και τα χρώματα καθορίστηκαν από το Εκτελεστικό τον Μάρτιο του 1822. Αποτελούνταν από εννέα οριζόντιες λωρίδες χρώματος λευκού και κυανού σε εναλλαγή και στην άνω έσω γωνία έφερε κυανό τετράγωνο με λευκό σταυρό στο κέντρο. Διέφερε από την εμπορική, η οποία ήταν κυανή και στην άνω έσω γωνία έφερε λευκό τετράγωνο με κυανό σταυρό στο κέντρο.

Το πορτοφόλι του Κοραή

Από δέρμα και μέταλλο το πορτοφόλι του Αδαμάντιου Κοραή περιείχε τρεις κάρτες. Μια από αυτές φέρει, γραμμένο από τον ίδιο τον Κοραή το 1829, το επιτάφιο επίγραμμα, το οποίο χαραχθηκε στο μνήμα του στο Παρίσι: «Αδαμάντιος Κοραΐς Χίος, κάτω από την ξένη, μα το ίδιο αγαπημένη με τη φυσική πατρίδα μου την Ελλάδα, γη των Παρισίων κείμαι» (σε απόδοση). Η δεύτερη κάρτα ανέφερε τις χρηματικές προσφορές των εκ Χίου φοιτητών στο Παρίσι για την ενίσχυση του Αγώνα και η τρίτη ένα επιτάφιο επίγραμμα στα γαλλικά: «Αυτό το ευγενικό τέκνο των Ελλήνων ανακαλεί στη μνήμη την ευφυΐα τους που ήταν το άρμα για να διαβεί τα εδάφη των πρώων. Η Γαλλία, ω Κοραή, η δεύτερη πατρίδα σου, σε κρατά με περηφάνια μέσα στη γαλήνη των μνημάτων».

INFO

Η έκδοση «ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ '21» που συνοδεύει το ομότιτλο επετειακό πρόγραμμα κοστίζει 50 ευρώ και διατίθεται από το πωλητήριο του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου (Σταδίου 13) και διαδικτυακά μέσω της ιστοσελίδας <https://nhmuseum-shop.gr>

Το κομπολόι του Παλαιών Πατρών Γερμανού

Στον κληρικό που στη μυστική συνέλευση της Βοστίτσας τον Ιανουάριο του 1821 ζήτησε, μαζί με τους προκρίτους της Βορειοδυτικής Πελοποννήσου, την αναβολή της Επανάστασης, στον απεσταλμένο της Α' Εθνοσυνέλευσης στη Ρώμη για να ζητήσει την υποστήριξη του Πάπα υπέρ των Ελλήνων, στον εκλεγμένο από το 1806 μητροπολίτη της σημαντικότερης εκκλησιαστικής περιφέρειας της Πελοποννήσου, στον Παλαιών Πατρών Γερμανό, ανήκει το κομπολόι από κοράλλι και έβανο. Κατά την επιστροφή του από τη Ρώμη, τον Ιούλιο του 1824, βρέθηκε εν τω μέσω εμφύλιας σύγκρουσης, συνελήφθη από τον Ιωάννη Γκούρα και βασανίστηκε. Πέθανε το 1825 σε ηλικία 55 ετών.

Το γιλέκο του Τσακάλωφ

Στον νεότερο από τους τρεις ιδρυτές της Φιλικής Εταιρείας, τον Αθανάσιο Τσακάλωφ (1790-1851), ανήκει το μεταξωτό με κεντήματα γιλέκο. Το πραγματικό του όνομα ήταν Αθανάσιος Τεκελής και είχε γεννηθεί στα Ιωάννινα. Σε νεαρή ηλικία έφυγε αρχικά για τη Μόσχα και εν συνεχεία για το Παρίσι όπου ανέπτυξε δράση σε φιλελληνικούς κύκλους. Το 1813 επέστρεψε στη Μόσχα, όπου γνώρισε τον Νικόλαο Σκουφά και μέσω αυτού τον Εμμανουήλ Ξάνθο. Διετέλεσε υπασπιστής του Ιερού Λόχου και επί Καποδίστρια υπηρέτησε σε διάφορες θέσεις, ενώ απογοητευμένος από τη δολοφονία του κυβερνήτη επέστρεψε στη Μόσχα ως το τέλος της ζωής του.

Η περικεφαλαία του λόρδου Βύρωνος

Τρία πανομοιότυπα κράνη παρήγγειλε ο λόρδος Βύρωνας στη Γένοβα - ένα για τον ίδιο και από ένα για τους δύο συντρόφους του - πριν έρθει στην Ελλάδα. Ο τύπος προέρχεται από τα σώματα ιππικού της Βόρειας Ιταλίας και υποτίθεται ότι ο σχεδιασμός του βασίστηκε στις περιγραφές της ομηρικής «Ιλιάδας» σχετικά με τον οπλισμό των Αχαιών. Φέρει το οικόσημο της οικογένειας του Βύρωνος με τα δύο άλογα και τη φράση «Crede Byron». Δεν είναι επιβεβαιωμένο αν το συγκεκριμένο ήταν το δικό του ή κάποιο από τα άλλα δύο. Τα υλικά κατασκευής του είναι σίδηρος και ορείχαλκος.

Ο ταμπουράς του Μακρυγιάννη

Χειροποίητος από το εργαστήρι του Λεωνή Γκάιλα στην Αθήνα των αρχών του 19ου αι., ο περίφημος ταμπουράς του Ιωάννη Μακρυγιάννη έχει μήκος 99 εκ. Ο ταμπουράς αποτελούσε το κατεξοχήν μουσικό όργανο με το οποίο οι αγωνιστές τραγουδούσαν τα κλέφτικα τραγούδια. Αν και συνήθως είχε δύο ή τρεις χορδές, ο ταμπουράς του Μακρυγιάννη είχε έξι και 12 κλειδιά. Είναι διακοσμημένος με πυρογραφίες και χαμπλά κάτω από τη γέφυρα φέρει τα αρχικά Γ.Μ. Ο Μακρυγιάννης στα απομνημονεύματά του αναφέρει το γλέντι που έκαναν με τον Ιωάννη Γκούρα μια μέρα πριν σκοτωθεί ο τελευταίος, στην πολιορκία της Ακρόπολης από τον Κιουταχί, στις 30 Σεπτεμβρίου 1826.

Το όπλο του Μιαούλη

Μήκος 74 εκ. είχε το εμπροσθογεμές ναυτικό τρομπόνι του Ανδρέα Μιαούλη. Ο σκελετός του είναι ξύλινος με μπρούτζινα, επίχρυσα σκαλισμένα διακοσμητικά εξαρτήματα. Το τρομπόνι ήταν το κατεξοχήν πυροβόλο όπλο του ναυτικού πολέμου και δεν έφερε διακοσμήσεις όπως τα όπλα των στεριανών. Τα αγόραζαν απευθείας από τα λιμάνια της Ιταλίας και της Γαλλίας. Αν και είχε μικρότερο βεληνεκές από τα ευθύβολα, ήταν χρήσιμο σε συνθήκες που δεν ευνοούσαν τη σταθεροποίηση του χρήστη εναντίον του αντιπάλου.

Η ΑΝΑΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΒΕΡΕΣΤ ΑΠΕΤΥΧΕ ΔΙΟΤΙ ΟΙ ΟΡΕΙΒΑΤΑΙ ΔΕΝ ΑΝΤΕΧΟΥΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΛΥ ΕΛΑΦΡΑΝ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΝ

Ο ηγέτης της ελβετικής αποστολής κ. Ρενέ Νπιπέτ, αναπαυόμενος εις μέγα ύψος επί των Ιμαλαΐων

Ανηγγέλη ήδη ότι η κυβέρνηση του Νεπάλ επέτρεψε την ελβετική εξερευνητική αποστολή, που επεχείρησε τελευταίως να φθάσει εις την κορυφήν του Εβερεστ, να κάμει δεύτερον απόπειραν εφέτος, όταν περάσει η περίοδος των ανέμων μονσάν. Η κορυφή του Εβερεστ, η υψηλότερη του κόσμου, παραμένει ακόμη παρθένα. Άνθρωπος δεν επάτησε μέχρι στιγμής εις αυτήν. Πάντως κατά την τελευταίαν αποστολήν

εγνώσθησαν πολλά και έγιναν ενδιαφέρουσαι επιστημονικά διαπιστώσεις.

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΘΑ ΓΙΝΗ ΕΙΣ ΑΓΓΛΙΑΝ

Η 19η Βρετανική Εκθεσία Ραδιοεπικοινωνιών της οποίας τα εγκαίνια έγιναν εις Λονδίνο προχθές είναι μία από τας πλέον ενδιαφέρουσας εις το είδος της. Εις την έκθεσιν λαμβάνουν μέρος εις μεγαλύτεραν κλίμακα από άλλοτε τα τρία όπλα των Βρετανικών Ενόπλων Δυνάμεων. Μεταξύ των νέων εφευρέσεων αι οποίαι εκτίθενται είναι η υποβρύχιος τηλεόρασις και διάφοροι ραδιοελεγχόμενοι συσκευαί. Το Βρετανικόν Ναυτικόν θα επιδείξει ένα γραφείον ασυρμάτου ενός υποβρυχίου και η ΡΑΦ ένα ραδιοηλέτηπον με το οποίον οι επισκέπται της εκθέσεως θα δύνανται να αποστείλουν μηνύματα προς φίλους των εις το εξωτερικόν. Τα εκθέματα του Στρατού περιλαμβάνουν ένα κατευθυνόμενον βλήμα, έναν κινητόν τηλεφωνικόν σταθμόν, ένα ραδιοελεγχόμενον άρμα μάχης και ένα αντισεροπορικόν πυροβόλον ελεγχόμενον με ραντάρ. Το Συμβούλιον Βιομηχανίας Ραδιοσυσκευών ανακοίνωσεν ότι επ' ευκαιρία της εκθέσεως θα κτισθή ένα στούντιο τηλεόρασεως διά το Μπι-Μπι-Σι, το οποίον θα είναι το μεγαλύτερον της Ευρώπης.

ΧΡΥΣΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ ΚΑΙ ΣΚΕΥΗ ΕΥΡΕΘΗΣΑΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ ΤΑΦΟΝ ΜΥΚΗΝΑΙ.

Σήμερον την πρωίαν κατά την συνέχισιν της εκσκαφής του τρίτου τάφου ευρέθησαν και άλλα ξίφη και εγχειρίδια χρυσά καθώς και σκεύη χρυσά, αργυρά και χαλκά. Ευρέθη επίσης αφθονία πηλίνων αγγείων με ωραίας και καλώς διατηρουμένας παραστάσεις. Ο πλούτος του τρίτου τάφου προξενεί εις τους εδώ αρχαιολόγους ζωηροτάτην εντύπωσιν.

ΜΕΣΙΣΤΙΟΣ Η ΣΗΜΑΙΑ ΤΗΣ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ

Οι φιλοξενούμενοι εις το Ολυμπιακόν χωρίον του Ελσίνκι Αργεντινοί αθληταί ίστανται εις στάσιν προσοχής ενώ η σημαία της πατρίδος των καταβιβάζεται εις θέσιν μεσίστιον εξ αφορμής του θανάτου της Εύας Περόν. Παραπλεύρως διακρίνεται και η ελληνική σημαία.